

A P E H

**A MEZŐGAZDASÁGI
ÖSTERMELŐ
MAGÁNSZEMÉLY
ADÓZÁSÁNAK**
alapvető szabályai
2007.

10

Ki minősül mezőgazdasági őstermelőnek?

A személyi jövedelemadó törvény értelmében mezőgazdasági őstermelő az a magánszemély, aki betöltötte a 16. életévét és a saját gazdaságában a törvényben meghatározott tevékenységből származik jövedelme és e tevékenységét őstermelői igazolvány birtokában, nem egyéni vállalkozóként végzi. Mezőgazdasági őstermelőnek minősül az Európai Unió Közös Agrárpolitikája magyarországi végrehajtásában, illetve a nemzeti agrártámogatási rendszerben érintett ügyfelekkel összefüggő ügyfélregiszter létrehozásáról és az ezzel kapcsolatos nyilvántartásba vételről szóló kormányrendelet szerint nyilvántartott mezőgazdasági termelő magánszemély, a családi gazdálkodó és annak a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagja is a törvény szerint meghatározott őstermelői tevékenység vonatkozásában. Mezőgazdasági kistermelőnek az az őstermelő tekinthető, akinek az adóévben elszámolt jogszabály alapján kapott támogatás összegével csökkentett őstermelői tevékenységből származó éves bevétele nem több 7 millió forintnál.

Amennyiben őstermelői igazolvány kiváltása mellett dönt és még nem kapott adóazonosító jelet – adókártyát –, azt a lakóhelye szerint illetékes adóhatóságtól igényelje meg, mert enélkül nem kaphat őstermelői igazolványt.

A mezőgazdasági őstermelőnek tevékenysége folytatásához nem kell adószámért bejelentkeznie az adóhatósághoz, mivel a személyi jövedelemadóról szóló törvény értelmében az őstermelő olyan magánszemély, aki nem minősül egyéni vállalkozónak. Az adóhatóság a mezőgazdasági őstermelőt az adóazonosító jelén tartja nyilván.

A mezőgazdasági tevékenységet folytató magánszemély akkor köteles adószámot kiváltani, ha a tevékenységét a fentiekkel ellentétben egyéni vállalkozóként végzi, vagy áfa-kötelezettségének az általános

szabályok szerint, illetve alanyi adómentes áfa adóalanyként tesz eleget.

Önnek az őstermelői igazolvány kiváltásához az igazolvány kiállítója előtt nyilatkozatot kell tennie a termelésre és a saját termelésű termékek értékesítésére vonatkozó adatairól, továbbá arról, hogy rendelkezik olyan saját gazdasággal, amely alkalmas a nyilatkozata szerinti termelés és értékesítés elérésére, ideértve azt is, hogy ha Ön erdei melléktermékek gyűjtésével foglalkozik, akkor van a terület feletti rendelkezési jogot gyakorlótól erre vonatkozó írásbeli hozzájárulása. Ha más őstermelővel együtt ugyanazon gazdaságra, termelési eszközre vonatkozóan úgy nyilatkoztak, hogy azon (azzal) közösen folytatják az őstermelői tevékenységet, a nyilatkozatának tartalmaznia kell azt is, hogy folyamatosan részt vesz a gazdaság, a termelési eszközök működtetésében. Fel kell tüntetnie nyilatkozatában a saját termelésre rendelkezésére álló – használt – földterület helyét, nagyságát – művelési áganként –, valamint az állat tartására alkalmas épületek adatait.

Saját gazdaság fogalma alatt a termelést ténylegesen végző magánszemély rendelkezési jogosultságát kell érteni az eszközei – ideértve a bérelt eszközöket is – a termelés szervezése és eredményének felhasználása felett.

A saját gazdaság fogalmánál nem a föld tulajdonjoga, hanem a mezőgazdasági őstermelés folytatása a meghatározó. Ezért saját gazdaságban tevékenykedőnek kell tekinteni a bérbevevőt, haszonbérbe vevőt – illetve más ehhez hasonló jogviszony esetén a bérlőt –, ha az említett rendelkezési jogosultságát a bérelt földterületen gyakorolja.

Saját gazdaságban folytatott tevékenységnek minősül a vetőmag bértermelés, a bérnevelés, a bérhizlalás és a kihelyezett állat tartása is azzal, hogy ez utóbbiak esetén nem feltétel a termelés eredményének felhasználása feletti rendelkezési jogosultság.

Mezőgazdasági őstermelői tevékenység

Mezőgazdasági őstermelői tevékenységnek minősül a saját gazdaságban történő növénytermelés, ültetvénytelepítés, állattenyésztés, valamint a termékfeldolgozás is akkor, ha az saját gazdaságban történő alapanyag felhasználásával történik. Mezőgazdasági őstermelői tevékenység továbbá a saját gazdaságban egyes mezőgazdasági termékek jogszabályba nem ütköző gyűjtése, valamint a saját tulajdonú földterületen végzett erdőgazdálkodás, feltéve, hogy mindezekben az esetekben az előállított termék vagy tevékenység az alábbi:

- a) A mezőgazdasági termékek gyűjtése esetén akkor beszélhetünk mezőgazdasági őstermelői tevékenységről, ha a magánszemély a terület felett rendelkezési jogot gyakorlótól legalább szóbeli hozzájárulással rendelkezik a gyűjtésre vonatkozóan. További feltétele, hogy a magánszemély a gyűjtés eredményének felhasználása felett is rendelkezhessen.
- b) A saját gazdaságban előállított virágok és dísznövények értékesítéséből származó bevételt akkor lehet őstermelői bevételként figyelembe venni, ha az az évi 250 ezer forintot nem haladja meg. Ha meghaladja, akkor az egész bevétel nem számít őstermelői tevékenység bevételének, azonban – ha a magánszemély a tevékenységével összefüggésben vagy egyébként az őstermelői igazolványt kiváltotta – az ellenérték kifizetésére ekkor is alkalmazhatók a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó előírások (pl. adóelőleg-levonás). A 250 ezer forintos bevételi korlát nem vonatkozik a 060240 vámtarifaszámú (rózsa oltva is) virágra.
- c) A saját gazdaságban termelt szőlőből, saját gazdaságban készített szőlőmust, sűrített szőlőmust, félkész szőlőbor, hordós szőlőbor értékesítése akkor számít őstermelői tevékenység bevételének, ha a magánszemély ezeket a termékeket 2 litert

megaladó kiszerezésben az adott évben kifizetőnek és/vagy termelői borkimérésben végső fogyasztónak értékesíti, és az értékesítésükből származó bevétel együttvéve az évi 7 millió forintot nem haladja meg. Ha meghaladja, vagy ha nem kifizető részére is értékesít, akkor az egész bevétel nem számít az őstermelői tevékenység bevételének.

A termelői borkimérés alatt az üzletek működéséről és a belkereskedelmi tevékenység folytatásának feltételeiről szóló 4/1997. (I. 22.) Kormányrendeletben szabályozott módon történő értékesítést kell érteni. Eszerint a termelői borkimérési tevékenység keretében a kiskereskedelmi értékesítésen túlmenően borkóstolás is lehetséges, azonban ez esetben biztosítani szükséges a kézmosás és a kóstoláshoz használt pohár mosogatásának lehetőségét. Mosogatási feltétel hiányában egyszer használatos vagy ajándék pohár szükséges. Elvitelre történő értékesítés és borkóstolás közvetlenül hordóból is történhet.

Ha a mezőgazdasági őstermelőnek a saját termelői borkimérésében – saját gazdaságában készített borán kívül – bármilyen más termék (pl. nem saját előállítású őstermelői termék, pohár, borosüveg) eladásából, illetve valamilyen más szolgáltatásból is van bevétele, akkor azokat a bevételeket és a hozzájuk kapcsolódó kiadásokat az őstermelői bevételktől és költségektől elkülönítetten kell nyilvántartania. Ezek nem vehetők figyelembe az őstermelés jövedelmének megállapítása során (sem bevételként, sem költségként), az ilyen bevétel az önálló tevékenység (vagy egyéni vállalkozói tevékenység) bevételének számít. Ha az őstermelői és más költségek egy számlán jelennek meg (pl. a termelői borkimérés villanyszámlája), akkor a költségeket a különböző típusú bevételek arányában megosztva kell az egyes tevékenységeknél figyelembe venni. Ha a magánszemély e tevékenységével összefüggés-

ben vagy egyébként az őstermelői igazolványt kiváltotta, az ellenérték kifizetésére az adóelőleg levonás szempontjából akkor is alkalmazhatók a mezőgazdasági őstermelőre vonatkozó előírások, ha a bevétel a 4 millió forintot meghaladja.

A mezőgazdasági őstermelői termékek és tevékenységek a következők:

A)	<i>Állat, állati termék</i>	<i>Vámtarifazonosító</i>
01.	Élő állat (ideértve a méhcsaládot, a méhanyát, a méhbábot, a méhrajt is) kivéve: a sportló, a versenyló, a kutya, a macska, a laboratóriumi állat, a vírus- és szérumállat, a dísz- és állatkerti állat, a vadon élő, a vadsparkban és a vadaskertben élő fajok, a természetvédelmi oltalom alatt álló, gyűjtési tilalom alá eső állatfajok	0101-0106-ből 0301-ből 0306-ből 0307-ből
02.	Tej és tejipari termék	0401-0406
03.	Madártojás héjába, kivéve: a gyógyászati tenyésztőtojás, a vadon élő madár tojása	0407
04.	Természetes méz (ideértve a lépes-, a termelői és az egyéb természetes mézet is)	0409
05.	Állati eredetű termék: nyers állati szőr nem textilipari célra, nyers toll legfeljebb tisztítva, nyers gyapjú, nyers finom vagy durva állati szőr	0502-0503 a 0505-ből a 5101-ből 5102

A)	<i>Állat, állati termék</i>	<i>Vámtarifa- azonosító</i>
06.	Nyers méhviasz és feldolgozási maradék termék	152190 91 00-ből 152200 99 00-ből
07.	Propolisz (méhszurok) továbbá	130190 90 99-ből
	méhpempő,	0410-ből
	nyers virágpó,	121299 80 00-ből
	méhméreg,	300190 99 00-ből
	máshová nem sorolt méhészeti termék	210690 98 99-ből

B)	<i>Növény, növényi termék</i>	<i>Vámtarifa- azonosító</i>
08.	Élő növény kivéve: a hínár, az alga	a 0601-ből, a 0602-ből
09.	Díszítés vagy csokorkészítés céljára szolgáló vágott virág, bimbó, lombózat, ág és más növényi rész kivéve: a moha, a zuzmó, a tülevelű ág	0603, a 0604-ből
10.	Zöldségfélék, étkezésre alkalmas gyökerek és gumók frissen, hűtve, fagyasztva, ideiglenesen tartósítva vagy szárítva, továbbá tisztított, koptatott, hámozott, darabolt, csumázott zöldség, burgonya	0701-0714

B)	Növény, növényi termék	Vámtarifa- azonosító
11.	Gyümölcs és dió, valamint citrus- és dinnyefélék héja étkezésre alkalmas állapotban, frissen hűtve, fagyasztva, ideiglenesen tartósítva vagy szárítva, továbbá tisztított, hámozott, negyedelt, felezett gyümölcs	0801-0814
12.	Fűszernövények és fűszerek: fűszerpaprika borókabogyó sáfrány kakukkfű ánizsmag köménymag kapormag egyéb hazai fűszernövények	0904 20-ból 0909 50-ből 0910 20 0910 40-ből 0909 1000 0909 30 0910 99-ből 070990-ből 121190-ből
13.	Gabonafélék szemtermése búza, kétszeres, rozs, árpa, zab, kukorica, rizs, cirokmag, hajdina, köles, kanárimag, triticales és más hibrid, kivéve: malomiparban megmunkáltakat	1001-1005, 100610, 1007-1008
14.	Olajos magvak és olajtartalmú gyümölcsök: szójabab, földimogyoró, lenmag, repce, napraforgó, ricinus, mustármag, sáfránymag, mákszem, kendermag	1201-1207
15.	Vetőmag, gyümölcs vagy spóra vetési célra	1209

B)	Növény, növényi termék	Vámtarifa- azonosító
16.	<p>Ipari növények:</p> <p>komlótohoz és lupulin-, növény és növényrész, ha az illatszer-, gyógyszer-, növényvédőszer- és hasonló iparban alapanyaga (angelikagyökér és -mag, anyarozs, bazsalikom, birsmag, bojtorján, borágófű, csillagvirág-hagyma, diólevél, fehér és fekete üröm, fekete bodza, fenyőrügy, galangagyökér, gyermekláncfű, gyűszűvirág, hársfavirág és -levél, hunyor, imola, izzóp, kamillavirág, kökörccsin, macskagyökér, mákgubó, maszlag, menta, morzsika, nadragulya, nőszirm, orvosi pemetefű, ökörfarkkóró, papsajt, rozmaring, rózsaszirm, rutalevél, sártök, szagos müge, szárccsagyökér, tárnics, útifű, vadmajoránna, vassfű, veronikafű, vidrafű, zsálya stb.), hazai gyógynövények</p> <p>szentjánoskenyér, cukorrépa, cukornád, barack- és szilvamag, pörköletlen cikóriagyökér</p> <p>gabonaszalma és -pelyva, takarmánynövény: karórépa, marharépa, takarmányrépa, takarmánygyökér, széna, lucerna, lóhere, baltacim, takarmánykáposzta, csillagfürt, bükköny</p>	<p>1210, 1211-ből</p> <p>1212-ből;</p> <p>1213, 1214</p>
17.	<p>Növényi eredetű nyersanyag forrásra, illetve seprű vagy ecset készítésére: nád, sás, fűzfavessző</p>	<p>1401, 1403</p>

B)	Növény, növényi termék	Vámtarifa- azonosító
18.	Feldolgozott (véglegesen tartósított vagy konzervált, illetve közvetlenül fogyasztható) zöldség, gyümölcs és dió	2001-2009
19.	Szőlőbor kivéve a 22042999	220429-ből
20.	Szőlőmust	2204 30
21.	Állatok etetésére szolgáló növényi eredetű termék: makk, vadgesztenye, kukoricacsutka, -szár, -csehé, -levél, répafej, zöldségfélék héja, gyümölcshulladék stb.	2308 00 40, 2308 00 90- ből
22.	Nyers dohány szárítva is, de nem pácolva vagy fermentálva, dohányszellék	2401-ből
23.	Szerves trágya	3101
24.	Szőlővenyige	4401-ből
25.	Fából kizárólag hasítással készített karó, cölöp, cövek, pózna, bot stb.	4404-ből
26.	Len és valódi kender (Cannabis sativa L) nyersen	5301-ből, 5302-ből
27.	Karácsonyfa	0604-ből
28.	Borseprő, borkő	2307-ből
29.	Szőlőtörköly	2308-ből

C)	<i>Tevékenységek</i>	<i>Vámtarifa- azonosító</i>
01.	Erdőgazdálkodás és e tevékenység termékeiből	TEÁOR 02.0 a 440110 4403-ból is
02.	Ültetvénytelepítés, amely tevékenység eredményeként a telepített növények legalább egy évnél hosszabb ideig talajhoz, helyhez kötötte a termesztés alapját képezik	
03.	A külön jogszabályban meghatározott kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés	

Abban az esetben is adózhat az őstermelőkre vonatkozó szabályok szerint – az átalányadózást azonban nem választhatja – a magánszemély, ha az erdővéghasználattal kitermelt, vagy lábon álló faállomány értékesítéséből származó bevételét csökkenti az erdészeti hatóságnál elkülönített számlára befizetett összeggel, továbbá, ha a normatív támogatás címén kapott összeggel szemben nem kívánja kiadásait igazolni.

Az őstermelői igazolvány, közös őstermelői igazolvány

Az őstermelői igazolvány tanúsítja azt, hogy Ön mezőgazdasági őstermelői tevékenységet folytat. Az igazolvány hitelesített irat, mely egyben bevételi nyilvántartásnak is minősül.

A közös háztartásban élő családtagok együtt is folytathatják az őstermelői tevékenységet. Ön az őster-

melői igazolvány kiváltásához tett nyilatkozatát kiegészítheti az Önnel közös háztartásban élő családtagjaival tett együttes nyilatkozattal, mely szerint a mezőgazdasági őstermelői tevékenységet közös őstermelői igazolvány kiállításával kívánja folytatni.

Családtagnak minősül az Ön házastársa, egyeneságbeli rokona, az örökbe fogadott, mostoha és nevelt gyermeke, valamint az örökbe fogadó, mostoha és nevelőszülője.

A közös igazolvány kiváltásának egyik feltétele, hogy minden egyes családtagnak az őstermelői jövedelmére ugyanazon adózási módot kell választania (pl. az általános forgalmi adó, az átalányadózás, a tételes költségelszámolás tekintetében). További feltétel, hogy a közös őstermelői tevékenység időszakában a családtagok egymással nem állhatnak munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban és a segítő családtagra vonatkozó rendelkezéseket egymásra vonatkozóan nem alkalmazhatják. A közös őstermelői igazolványt annak a családtagnak a nevére kell kiállítani, akit a családtagok egybehangozóan megneveznek az együttes nyilatkozatukban. Ha Önök közös őstermelői igazolvány alapján folytatják a mezőgazdasági őstermelői tevékenységet és költségeiket tételesen számolják el, úgy az e tevékenységükből elért bevételeiket és költségeiket létszám arányosan megoszthatják. A bevételek és költségek igazolására Önök közül bármelyikük nevére kiállított bizonylat egyenértékű, kivéve a saját járműhasználattal kapcsolatosakat, mivel ezek a bizonylatok csak a költségelszámolásra egyébként jogosult őstermelő nevére kiállítva vehetők figyelembe. Saját gépjárműnek minősül a házastárs tulajdonában lévő gépjármű is. Fontos tudniük, hogy az adókötelezettségüknek személyenként kell eleget tenniük. Önök is választhatják a bevallási nyilatkozat benyújtását – a később részletezett módon –, feltéve, hogy azt mindannyian

azonosan választják. Közös őstermelői tevékenység folytatása esetén elég egy nyilvántartást vezetni a bevételekről és a költségekről.

Bevételek

Ha a mezőgazdasági kistermelőnek, mezőgazdasági őstermelőnek az adóévben elszámolt jogszabály alapján kapott támogatások összegével csökkentett őstermelői tevékenységből származó éves bevétele nem haladja meg a 600 ezer forintot, ez után a bevétele után nem fizet adót, mivel a törvény úgy rendelkezik, hogy ebből a bevételből jövedelmet nem kell figyelembe venni. Ha ez a bevétel 600 ezer forintnál több, akkor a 600 ezer forint bevételt is számításba kell venni a jövedelem megállapításánál.

Vetőmag bértermelés, bérnevelés, bérhizlalás és kihelyezett állat tartása esetén őstermelői bevételként kell számításba venni a termék vagy állat teljes átvételi (bruttó) árát is.

Bevételelszámolási kedvezmények

1. Ha a mezőgazdasági őstermelő nem az átalányadózást választja, akkor bevételeit az egyéni vállalkozókhöz hasonlóan csökkentheti pl. a megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatása után járó kedvezménnyel.
2. Ha a mezőgazdasági őstermelő tételes költségelszámolást alkalmaz, úgy a saját maga és vele közös háztartásban élő hozzátartozója által elfogyasztott saját előállítású termékek értékét nem kell a bevételéhez számítani akkor, ha a saját fogyasztásával kapcsolatos költségeit nem számolta el, vagy az elszámolt költségeit értékarányosan csökkenti.

A jövedelem meghatározása

Az őstermelő kétféle módszer közül választhat az összevonás alá eső jövedelme megállapításakor.

- Lehetősége van 10 százalékos költséghányad alkalmazására, ha nem kíván költségeivel elszámolni. A bevétel része a tevékenységgel összefüggésben kapott költségtérítés is. (A bevétel 90 százaléka a jövedelem.)
- Választhatja a tételes költségelszámolást is. Ekkor költségként a bevételszerző tevékenységgel közvetlenül összefüggő, kizárólag a bevétel megszerzése, a tevékenység folytatása érdekében az adóévben ténylegesen felmerült és bizonylattal igazolt kiadás vehető figyelembe. Ilyen kiadásként számolhatja el pl. a bértermelés esetén a termék vagy állat kihelyező által igazolt kihelyezési értékét. (Bevétel – költség = jövedelem.) Abban az esetben, ha a bevétele nem haladja meg a támogatások összege nélkül a 4 millió forintot, akkor a jövedelemszámítás helyett élhet nyilatkozattételi jogával is, amennyiben a bevételének 20 százalékat kitevő összegben a tevékenységével összefüggésben felmerült költségeiről számlával (számlákkal) rendelkezik.

A mezőgazdasági őstermelő bevételeinek meghatározásánál az általános szabályokon túlmenően a következőket kell figyelembe venni:

- A jogszabály alapján költségek fedezetére vagy fejlesztési célra kapott vissza nem térítendő támogatásokat akkor kell őstermelői bevételként figyelembe venni, amikor a felhasználásuk megtörténik, tehát amikor a bevétellel szembeállítható költség felmerül. Az átalányadózás szerint adózó mezőgazdasági őstermelőnél nem minősül őstermelői bevételnek a jogszabály alapján költségek fedezetére vagy fejlesztési célra folyósított vissza nem térítendő támogatás. Az átalányadózás időszakában az ilyen címen kapott támogatást önálló tevékenységből származó bevételként kell elszámolni, amellyel szemben a támogatásból az

adóévben felhasznált összeg költségként számolható el.

- A mezőgazdasági támogatásokat többnyire utólag folyósítják, a gazdák által igazolt felhasználásokra. Azt a támogatást, amelyet utólag folyósítottak a támogatás célja szerinti felhasználást igazoló számla ellenében vagy a felhasználás teljesülésének igazolása alapján, nem kell bevételként beszámítani akkor, ha a kiadást korábban költségként nem érvényesítette az őstermelő, és később sem számolja el azt (értékcsökkenési leírással sem).
- Az egységes területalapú (földalapú) támogatást a folyósítás évében kell bevételként elszámolni.
- Ha az őstermelő egyben kereskedő egyéni vállalkozóként saját őstermelői termékét (is) értékesíti (pl. a zöldséges-boltjában), akkor ezeknek a termékeknek a szokásos piaci értékét őstermelői bevételként kell figyelembe vennie – azaz az őstermelői igazolvány értékesítési betétlapjában kell feltüntetnie és ezeknek a termékeknek az értékesítéséből származó bevételt az egyéni vállalkozói bevételei között is szerepeltetnie kell. Mindezek akkor is érvényesek, ha akár az egyik, akár mindkét tevékenységében átalányadózást alkalmaz. Ha pedig vállalkozói jövedelemadózás szerint adózik, az egyéni vállalkozás érdekében felmerült költségek között figyelembe veheti az őstermelői bevételek közé beírt értékeket.

A mezőgazdasági őstermelő – néhány eltéréssel – költségeit az egyéni vállalkozókra vonatkozó szabályok szerint érvényesítheti. Lehetősége van veszteségelhatárolásra, értékcsökkenési leírás alkalmazására, az érdekképviseletnek tagdíjként fizetett összeg elszámolására is.

Ha a mezőgazdasági őstermelő egyéni vállalkozói tevékenységet is folytat, a két tevékenység folytatása

érdekében felmerült költségeket elkülönítve kell nyilvántartania. Azokat a költségeket, amelyek mindkét tevékenységgel összefüggenek, a bevételek arányában kell megosztani, kivéve, ha a törvény másként rendelkezik.

A kétféle tevékenységhez használt tárgyi eszközök-nél (nem anyagi javaknál) viszont választania kell, hogy annak beszerzési árát és az üzemeltetésével kapcsolatos kiadásokat melyik tevékenység bevételeivel szemben számolja el, mert ezek a költségek (és az értékcsökkenés a teljes leírásig) nem osztható meg a tevékenységek bevételei között.

Az igazolt költségeken felül a tételes költségelszámolást alkalmazó mezőgazdasági kistermelő a levonásokkal csökkentett bevételeinek 40 százalékát igazolás nélkül elszámolhatja költségként. Ebben az esetben az adóévben veszteségelhatárolásra nincs lehetőség.

Östermelői adókedvezmény

A tételes költségelszámolást vagy a 10 százalék költségányadot választó mezőgazdasági őstermelőt – amennyiben a bevallott jövedelme a 6 millió forintot nem haladja meg – az őstermelői tevékenységből származó összevont jövedelem utáni adó összegéből legfeljebb 100 ezer forint adókedvezmény illeti meg. Ha az őstermelői tevékenységből származó jövedelme utáni adó összege nem éri el a 100 ezer forintot, és e jövedelme mellett más összevonás alá eső jövedelme is van, úgy a könyvelőnek szabályszerű bizonylattal kifizetett díj őstermelői jövedelemmel arányos részével az őstermelői adókedvezményt 100 ezer forintra kiegészítheti. A könyvelői díjkedvezmény alkalmazásának feltétele a tételes költségelszámolási mód választása. Az adókedvezmény érvényesítésénél figyelemmel kell lennie arra is, hogy a kedvezmény összege a más jogcímen érvényesített korlátos adó-

kedvezményekkel együtt sem haladhatja meg a 100 ezer forintot.

A mezőgazdasági kistermelő átalányadóztatása

A mezőgazdasági kistermelő a kétféle költségelszámolás helyett átalányadóztatást is választhat. A tevékenység megkezdésének évében az átalányadóztatás választásáról az őstermelői igazolvány kiváltásakor nyilatkozhat. Ha Ön a mezőgazdasági kistermelői tevékenysége mellett egyéni vállalkozói tevékenységet is folytat, az átalányadóztatást mindkét tevékenységre nézve külön-külön választhatja. Az egyes tevékenységek bevételeinek nyilvántartását ilyen esetben is egymástól elkülönítve kell vezetnie.

Átalányadóztatás esetén a kistermelésből származó bevétel 15 százaléka számít jövedelemnek, illetőleg a bevételnek abból a részéből, amely élő állat és állati termékek értékesítéséből származik 6 százalékot kell jövedelemnek tekinteni. Az így kiszámított jövedelmeit összeadva kapja meg az adó alapját.

Az átalány adóalap nem része az összevont adóalapnak, az adóját a kétkulcsos adótáblával külön kell megállapítani (az 1700 ezer forintot meg nem haladó része 18%, afölött 36% az adó).

Adóelőleg-fizetés

A mezőgazdasági őstermelőnek az adóelőleg megállapításakor az év elejétől az adott negyedév végéig kell a jövedelmet megállapítania, majd az erre jutó adó összegét az adótábla alapján ki kell számítania. Az így megállapított összegből le kell vonni a már befizetett előleget, és a különbözetet kell az adott negyedévi előlegként befizetni negyedévente, a negyedévet követő hónap 12-ig.

Aki tételes költségelszámolást alkalmaz, az adóelőleg megállapítása során az időarányos értékcsökkenési le-

írást és az adóévre áthozott elhatárolt veszteség időarányos részét is figyelembe veheti, továbbá érvényesítheti

- a súlyosan fogyatékos állapotára tekintettel Öt megillető kedvezményt, amennyiben azt más jogviszonyában nem érvényesítette;
- a saját magánnyugdíjpénztári befizetés kiegészítésének a kedvezményét a befizetést tanúsító bizonylatok alapján, amennyiben azt más jogviszonyában nem érvényesítette;
- a családi kedvezményt, amennyiben azt más jogviszonyában nem érvényesítette, valamint
- az őstermelői adókedvezményt.

Átalányadózás esetén az adóelőleget ugyancsak negyedévre, a negyedévet követő hó 12-ig kell megfizetni. Az adóelőleg megállapítása során a bevételt az év elejétől kell figyelembe venni az adott negyedév végéig, amely után meg kell állapítani a vélelmezett jövedelemre az adótábla szerinti adó összegét, melyet csökkenteni kell a már befizetett előleggel. A különbözetet kell az adott negyedévi előlegként befizetni. Átalányadózás esetén adókedvezmények nem érvényesíthetők.

Amennyiben Ön igazolja mezőgazdasági őstermelői jogállását, akkor e tevékenységére tekintettel kifizetett összegből a kifizetőnek nem kell adóelőleget levonnia. Abban az esetben, ha nem igazolja a kifizetőnek, hogy Ön mezőgazdasági őstermelő, úgy az egyébként mezőgazdasági őstermelői tevékenysége termékeiért kapott ellenértékből a kifizetőnek élő állatok és állati termékek értékesítése esetén 4 százalék, az egyéb őstermelői termékek értékesítése esetén 12 százalék adóelőleget kell levonnia.

Abban az esetben, ha Ön felmutatja a mezőgazdasági őstermelői igazolványát és a kifizető által kiállított bizonylat másolatán aláírásával jelzi azt a szándékát, hogy Ön saját maga fogja a kapott összeget beírni az őstermelői igazolványába, a kifizetőnek nem kell ezt

az összeget az Ön mezőgazdasági őstermelői igazolványába bejegyeznie.

Ha Ön rendelkezik őstermelői igazolvánnyal és a virágok és dísznövények termesztéséből 250 ezer forint felett ér el bevételt, továbbá ha az őstermelői tevékenységek 19–20. pontja szerinti termékeket 7 millió forintot meghaladóan, de kizárólag kifizetők felé értékesíti, akkor az ellenérték kifizetésekor alkalmazhatók a mezőgazdasági őstermelők adóelőlegére vonatkozó szabályok annak ellenére, hogy az egész bevétel nem számít őstermelői tevékenység bevételének. Nem kell az adóelőleget megfizetni, ha annak összege nem haladja meg a 10 ezer forintot. A mezőgazdasági kistermelőnek, ha nem átalányadózó, illetve az őstermelőnek mindaddig nem kell adóelőleget fizetnie, amíg az adóévben elszámolt jogszabály alapján kapott támogatások összegével csökkentett őstermelői tevékenységből származó bevétele a 4 millió forintot nem haladja meg.

Adóbevallás a személyi jövedelemadóról

Ha a mezőgazdasági őstermelőnek, az átalányadózó mezőgazdasági kistermelőnek az adóévben elszámolt jogszabály alapján kapott támogatások összegével csökkentett őstermelői tevékenységből származó éves bevétele nem haladja meg a 600 ezer forintot, akkor nem kell jövedelmet számolnia, és ezt a bevételt nem is kell bevallania.

Ha Ön tételesen számolja el költségeit és az előzőekben ismertetett szabályok szerint egyszerűsített bevallási nyilatkozatot tesz, akkor nem kell az őstermelői jövedelméről bevallást adnia. A bevallási nyilatkozatnak tartalmaznia kell az adóévben elért bevételét és írásban meg kell erősítenie azt a tényt, hogy legalább a bevétele 20 százalékát kitevő összegben rendelkezik a törvény előírásaival elismert kiadás igazolására az Ön nevére kiállított számlákkal. A gépjárműhasz-

nálattal kapcsolatos költségeit ez esetben csak útnyilvántartás alapján veheti figyelembe.

Közös őstermelői igazolvánnyal gazdálkodó őstermelők ezt a nyilatkozatot külön-külön tehetik meg. Fontos tudnia, ha Ön bevallási nyilatkozatot ad, úgy a tárgyi eszközei és nem anyagi javai értékcsökkenését, valamint az elhatárolt vesztesége 20 százalékát az adott adóévben elszámoltnak kell tekintenie.

Ha az adóévben más forrásból is volt adóköteles jövedelme és az adókötelezettségének adóbevallással tesz eleget, az egyszerűsített bevallási nyilatkozatot a személyi jövedelemadó bevallásban teheti meg. Amennyiben Ön adóhatósági vagy munkáltatói adómegállapítást kér, akkor ezt a nyilatkozatát kiegészítheti a bevallási nyilatkozattal.

Az általános forgalmi adó kötelezettséggel kapcsolatos tudnivalók

Fontos tudnia, hogy az általános forgalmi adó szempontjából az őstermelőre is ugyanazok a szabályok vonatkoznak, mint a többi természetes személyre. A mezőgazdasági termelő akkor válik az áfa alanyává, ha saját nevében gazdasági tevékenységet végez, vagyis bevétel elérése érdekében rendszeresen vagy üzletszerűen terméket értékesít, szolgáltatást nyújt.

Nem válik áfa adóalannyá az a termelő, aki a saját szükségletei fedezésére termel, és a feleslegessé vált mennyiséget alkalmalszerűen értékesíti.

Az általános forgalmi adó törvény alkalmazása szempontjából mezőgazdasági tevékenységnek minősül a törvény idevonatkozó mellékletében felsorolt saját előállítású termékek – így például egyes növénytermelési termékek és elsődleges feldolgozásai, egyes gyümölcsök, egyes zöldségfélék, egyes élő állatok, állati termékek, erdei magok és csemeték, valamint egyes, kizárólag saját előállítású mezőgazdasági ter-

mékek feldolgozásából származó élelmiszer-ipari termékek – értékesítése, valamint ugyanezen mellékletben felsorolt egyes saját erő kifejtésével végzett szolgáltatások nyújtása – így például talajművelés, mezőgazdasági termék csomagolása, tárolása, egyes állatok gondozása, hizlalása – feltéve, hogy ezeket az adóalany nem kereskedelmi tevékenységként végzi. Ebből a szempontból nem minősül kereskedelmi tevékenységnek az eseti jellegű árusítás, ha az abból származó, a tárgyév első napjától göngyölítetten számított bevétel nem éri el az 500 ezer forintot. (Viszont nem minősül mezőgazdasági tevékenységnek a saját termelésű zöldségeit, gyümölcsseit értékesítő zöldség-gyümölcs kiskereskedő tevékenysége.) Az áfatörvény szerinti mezőgazdasági tevékenységet folytatót a törvény erejénél fogva különleges jogállás illeti meg, amelynek alapján kompenzációs felárban részesül.

Az őstermelői státusra jogosító termékkör és az áfa szempontjából mezőgazdasági tevékenység különleges jogállására jogosító termékkör nem teljesen azonos. (Ezért célszerű az általános forgalmi adózás szempontjából azt külön áttanulmányozni, és erre figyelemmel lenni.)

A mezőgazdasági tevékenységet folytató adóalany különleges jogállása az áfatörvény alkalmazásában

A mezőgazdasági termelő az áfatörvény biztosította különleges jogállásában a mezőgazdasági tevékenysége tekintetében – a termékimport kivételével – áfa fizetésére nem kötelezett, de adólevonás jogot sem gyakorolhat.

Az áfa vonatkozásában e tevékenysége tekintetében nem terheli számlázási, adó-nyilvántartási, adómegállapítási, adóelszámolási és adóbevallási kötelezettség. Viszont ezen termékértékesítések és

szolgáltatásnyújtások után kompenzációs felárra jogosult, amelyet az átvevő adóalany köteles részére a felvásárlási áron felül megfizetni.

A termelő a kompenzációs felár érvényesítése érdekében köteles aláírásával hitelesített írásos nyilatkozatot adni az átvevőnek, amelyben meg kell adnia a nevét, címét és adóigazgatási azonosító számát. Az átvevőnek a felvásárlásról bizonylatot kell kibocsátania, mely számviteli bizonylatnak minősül, és tartalmazza többek között az említett azonosító adatokat és adott esetben az őstermelői igazolvány számát, ezért ezen a bizonylaton is elegendő lehet tenni a kompenzációs felár érvényesítéséhez szükséges nyilatkozattételi kötelezettségnek. Ezt a felvásárlási jegyet legalább két példányban kell kiállítani, melyből a másodpéldány lesz a termelőé. A kompenzációs felár alapja a felvásárlási ár, mértéke pedig annak 12 százaléka növénytermelési termékek és elsődleges feldolgoásaik, valamint egyes feldolgozott, tartósított saját előállítású zöldség, gyümölcs, savanyúság, továbbá must és bor stb. esetében. Az erdei magok és csemeték esetében, valamint állattenyésztési termékek esetében 7 százalék felár alkalmazandó. Ugyancsak 7 százalékos felárat kell számítani az áfatörvény mellékletében említett mezőgazdasági szolgáltatások esetében is. A különleges jogállású termelőnek a felvásárló felé történő értékesítéséről sem számlát, sem nyugtát nem kell adnia, hanem eladásai során a felvásárló adóalany állít ki felvásárlási bizonylatot, mely a termelőnek bevételi bizonylatként szolgál. A felvásárlások alkalmával adóigazgatási azonosító számként elsődlegesen az adószám minősül, amennyiben az adóalanyt az adóhatóság már valamilyen más adóköteles tevékenysége vagy akár a mezőgazdasági tevékenysége miatt nyilvántartásba vette. Ha még nem jelentkezett be, akkor adóazo-

nosító jelét használhatja adóazonosító számként. A különleges jogállású mezőgazdasági tevékenységet végző adóalany kompenzációs felárra jogosult akkor is, ha ezen körbe tartozó értékesítését külföldön – az Európai Unió más tagállamában, vagy az Unión kívüli harmadik országban – nyilvántartásba vett adóalanynak (kivéve, ha az szintén különleges jogállású mezőgazdasági termelő) teljesíti. Ehhez közösségi adószám kiváltására nincs szükség.

Az általános szabályok szerint adózó mezőgazdasági termelő

A mezőgazdasági tevékenységét folytató adóalanynak joga van ahhoz, hogy a különleges jogállásáról – a bejelentkezéskor vagy azt követően – lemondjon és az általános szabályok szerinti adófizetési kötelezettséget és adózási szabályokat vagy (amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak) alanyi adómentességet válasszon. Ha azonban élt a változtatás jogával, akkor attól a változtatást követő második adóév végéig nem térhet el (vagyis nem illeti meg a különleges jogállás és a kompenzációs felár).

Aki a mezőgazdasági tevékenységre (is) az általános szabályok szerinti adózást választja, annak adófelszámítási, számlázási – illetve nyugtaadási –, adómegállapítási, elszámolási stb. kötelezettségei keletkeznek. Így az eladott termékek, nyújtott szolgáltatások után 20 százalékos áfát kell felszámítani és fizetnie, viszont adólevonási joga is megnyílik, feltéve, hogy annak egyéb, az áfatörvényben foglalt jogszabályi feltételei fennállnak. Fontos tudni azt is, hogy a változtatást követően sem nyílik lehetőség a korábban a kompenzációs rendszerbeli adózás ideje alatt beszerzett dolgokat terhelő adó levonására. Az adófizetés választását megelőzően célszerű figyelemmel lenni arra is, hogy az áfa levonására

vonatkozó rendelkezések szerint az előzetesen felszámított adó nem vonható le azon beszerzések tekintetében, melyekre az adóalany nem a tételes költségelszámolás szabályait alkalmazza. (Kivéve a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányadózást.)

Ezért a személyi jövedelemadó tekintetében diktált – 90%-os – jövedelemtartalom szerint adózó mezőgazdasági termelő e tevékenységéhez kapcsolódó beszerzéseire vonatkozóan nem jogosult az áfa levonására. (Az egyéb kedvezőbb lehetőségek miatt ezen adózási mód nem jellemző ebben a körben.)